

TMMOB İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

ŞANTIYE ŞEFLİĞİ DURUM RAPORU

TMMOB
İnşaat Mühendisleri Odası
www.imo.org.tr

11.01.2021

Bu rapor, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası adına İMO Ankara Şubesi tarafından hazırlanmıştır.

Açıklama

Bu çalışma ile idarelerce düzenlenen yapı ruhsatlarındaki şantiye şefi verileri incelenerek, şantiye şefi görevlendirmelerinin Şantiye Şefleri Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine göre yapılip yapılmadığı, söz konusu yönetmeliğin şantiye şefi ve sorumluluğu tanımlarının inşaat teknolojisi ve yapım dinamikleri açısından çağımız gerekliliklerini karşılayıp karşılamadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu kapsamda, İnşaat Mühendisleri Odasının çalışma alanında bulunan 81 ildeki idarelerce 1 Ocak 2020 ile 25 Aralık 2020 tarihleri arasında düzenlenen ve IMOP sistemine aktarılan yapı ruhsatı verileri karşılaştırmalı olarak aşağıda listelenmiş olan tablolarda gösterilmiştir.

UNVANI	Sayısı	Oran (%)
ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSİ/ ELEKTRİK MÜHENDİSİ	3841	4,0
İNŞAAT MÜHENDİSİ	44037	45,8
MAKİNE MÜHENDİSİ	7501	7,8
MİMAR	23593	24,5
TEKNİKER/TEKNİSYEN/TEKNİK ÖĞRETMEN	12174	12,7
UNVANI TESPİT EDİLEMİYEN	5023	5,2
Genel Toplam	96169	100,0

Tablo 1 Unvana Göre Yapı Ruhsatı Sayıları*

*1 Ocak 2020 ile 25 Aralık 2020 tarihleri arasında ülke çapındaki idarelerce düzenlenen yapı ruhsatı sayıdır. İsim değişikliği ruhsatları dahil değildir

2020 yılına ait yapı ruhsatı verilerinde; toplam ruhsatlar içerisindeki üyelerimizin üstlendikleri şantiye şefliği oranının %45,8 olduğu tespit edilmiştir.

UNVANI	Kişi Sayısı	Kişi Sayısı Oran (%)	Üye Sayısı**	Üye Sayısı Oran(%)
ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSİ/ ELEKTRİK MÜHENDİSİ	2088	4,3	64557	3,23
İNŞAAT MÜHENDİSİ	22054	44,9	123907	17,80
MAKİNE MÜHENDİSİ	4144	8,4	114700	3,61
MİMAR	11865	24,2	61507	19,29
TEKNİKER/TEKNİSYEN/TEKNİK ÖĞRETMEN	5922	12,1		
UNVANI TESPİT EDİLEMİYEN	3051	6,2		
Genel Toplam	49124	100,0		43,94

Tablo 2 Yapı Ruhsatlarında Kayıtlı Şantiye Şefi Sayıları*

*1 Ocak 2020 ile 25 Aralık 2020 tarihleri arasında ülke çapındaki idarelerce düzenlenen yapı ruhsatlarındaki meslek gruplarının sayıdır. İsim değişikliği ruhsatları dahil değildir

** 2019 sonu itibarıyla tüm üyelerin sayıdır

Bu tablo, şantiye şefinin üstlendiği toplam iş sayısı dikkate alınmadan kaç farklı meslek mensubunun görevi üstlendiğini tespit etmek amacıyla elde edilmiştir. Şantiye şefliği görevini üstlenen üye sayılarının toplam üye sayıları içerisindeki oranı incelendiğinde inşaat mühendisi ve mimarlar verilerinin yakın olduğu tespit edilmiştir.

İL	Elektrik/Elektrik-Elektronik Mühendisi	İnşaat Mühendisi	Makina Mühendisi	Mimar	Tekniker/Teknisyen/Teknik Öğretmen	Ünvanı Tespit Edilemeyen	Genel Toplam
ADANA	59	593	136	246	367	49	1450
ADİYAMAN	56	258	79	104	94	30	621
KAHRAMANMARAŞ	46	434	81	281	319	44	1205
NİĞDE	22	456	37	84	644	446	1689
OSMANİYE	34	154	36	94	120	28	466
ANKARA	47	1796	58	698	195	98	2892
BARTIN	17	76	9	42	4	15	163
BOLU	37	298	124	140	23	28	650
ÇANKIRI	0	120	7	81	62	23	293
ÇORUM	6	533	3	305	218	51	1116
KARABÜK	2	149	11	105	2	8	277
KASTAMONU	25	213	36	84	60	33	451
KAYSERİ	3	891		528	102	47	1571
KIRIKKALE	53	267	16	126	177	33	672
KIRŞEHİR	43	150	55	125	115	40	528
NEVŞEHİR	27	357	77	174	73	110	818
SİVAS	36	291	40	159	62	14	602
YOZGAT	41	288	55	117	103	60	664
ZONGULDAK	16	235	37	82	28	11	409
ANTALYA	192	1609	161	1386	293	67	3708
BURDUR	13	202	25	125	69	25	459
ISPARTA	11	300	26	135	159	67	698
AYDIN	33	1236	60	664	251	47	2291
BALIKESİR	11	1402	11	736	330	168	2658
BİLECİK	34	123	77	92	86	11	423
BURSA	162	1394	503	952	337	52	3400
KÜTAHYA	30	380	87	186	89	52	824
YALOVA	5	477	5	202	63	31	783
ÇANAKKALE	23	461	76	240	268	46	1114
DENİZLİ	138	933	236	525	247	39	2118
BATMAN	27	486	13	513		9	1048
BİNGÖL	14	184	17	19	3	18	255
DİYARBAKIR	2	250		156		34	442
ELAZIĞ	5	552	5	69	52	131	814
MALATYA	25	464	30	159	77	72	827
MARDİN	43	1050	27	278	60	26	1484
ŞANLIURFA	70	385	63	413	82	25	1038
TUNCELİ		89	2	18	36	8	153
BAYBURT	8	129	10	34	2	8	191
ERZİNCAN	25	239	39	73	139	48	563
ERZURUM	27	431	27	62	15	46	608
İĞDIR	12	35	14	34	25	14	134
KARS	37	97	27	68	10	4	243
ESKİŞEHİR	71	655	337	274	260	35	1632
GAZİANTEP	49	912	66	393	8	10	1438
KİLİS		119	2	68	14		203
HATAY	131	641	167	343	180	23	1485
İSTANBUL	219	3575	664	2067	313	211	7049
İZMİR	236	2790	496	1768	357	298	5945
KOCAELİ	204	1767	633	750	899	56	4309
AKSARAY	86	329	103	278	131	147	1074
KARAMAN	4	334	11	178	116	88	731
KONYA	161	1564	285	864	417	155	3446
MANİSA	66	932	99	567	260	52	1976
ARDAHAN	9	86	12	8	9	3	127
SİİRT		89	2	32	3	6	132
ŞIRNAK	2	159	10	99	46	34	350

MERSİN	118	886	382	485	357	68	2296
MUĞLA	207	1409	157	1024	328	88	3213
DÜZCE	61	343	119	165	95	12	795
SAKARYA	144	861	421	295	453	242	2416
AMASYA	4	219	29	128	84	24	488
ORDU	30	328	102	162	261	30	913
SAMSUN	89	729	233	401	297	53	1802
SİNOP	13	224	30	89	84	22	462
TOKAT	49	342	64	146	165	106	872
EDİRNE	25	212	78	168	112	44	639
KIRKLARELİ	50	201	89	109	206	53	708
TEKİRDAĞ	84	851	170	449	226	244	2024
ARTVİN	2	61	11	22	5	17	118
GİRESUN	15	309	33	165	73	197	792
GÜMÜŞHANE	4	108		50	30	34	226
RİZE	2	99	6	36	4	22	169
TRABZON	17	616	35	266	93	114	1141
AFYONKARAHİSAR	81	557	66	251	635	69	1659
UŞAK	43	489	91	304	104	23	1054
AĞRI	20	127	23	92	16	72	350
BİTLİS	26	206	35	153	17	40	477
HAKKARİ		96	2	27	6	22	153
MUŞ	2	96		22	46	79	245
VAN		249		181	3	14	447
Genel Toplam	3841	44037	7501	23593	12174	5023	96169

Tablo 3 illere Göre Yapı Ruhsatı Sayıları*

*1 Ocak 2020 ile 25 Aralık 2020 tarihleri arasında illere göre düzenlenen yapı ruhsatlarındaki meslek gruplarının sayıdır. İsim değişikliği ruhsatları dâhil değildir.

YAPI RUHSATININ TÜRÜ	Elektrik/El ektrik-Elektronik Mühendisi	İnşaat Mühendisi	Makina Mühendisi	Mimar	Tekniker/Teknisyen/ Teknik Öğretmen	Ünvanı Tespit Edilemeyen	Genel Toplam
Bahçe duvarı	2	17	4	5	5		33
Diğer (775 Sayılı Gecekondu Kanunu)		171		43	18		232
Diğer (İksa)	2	195	10	47	10	7	271
Diğer (Kaçak Yapı)	31	193	30	108	64	18	444
Dolgu		2				1	3
Ek bina	14	255	20	108	27	24	448
Elektrik tesisatı	2	4	4				10
Fosseptik	4	53	4	32	26	2	121
Geçici	5	66	6	21	25	21	144
Güçlendirme	1	49	3	13	1	7	74
İlave	12	179	14	89	24	40	358
İstinat duvarı	105	1623	319	951	255	54	3307
Kat ilavesi	54	424	101	214	204	90	1087
Kullanım değişikimi	4	93	23	47	20	18	205
Mekanik tesisat	2	55	14	35	2	2	110
Restorasyon	6	96	6	110	2	39	259
Tadilat	748	8593	1601	4623	858	564	16987
Yeni yapı	2676	30267	5064	16347	10240	3881	68475
Yeniden	106	1082	169	479	253	163	2252
Yenileme	67	620	109	321	140	92	1349
Genel Toplam	3841	44037	7501	23593	12174	5023	96169

Tablo 4 Türüne Göre Yapı Ruhsatı Sayıları*

*1 Ocak 2020 ile 25 Aralık 2020 tarihleri arasında ülke çapındaki idarelerce düzenlenen yapı ruhsatlarının türüne göre sayıdır. İsim değişikliği ruhsatları dâhil değildir.

Bu tablo ile;

- İksa ruhsatlarında inşaat mühendisleri yerine tüm meslek gruplarının görevlendirildiği,
- Güçlendirme ruhsatlarında inşaat mühendisleri yerine tüm meslek gruplarının görevlendirildiği,
- Kullanım değişimi ruhsatlarında inşaat mühendisleri yerine tüm meslek gruplarının görevlendirildiği,
- Mekanik tesisat ruhsatlarında makine mühendisi yerine tüm meslek gruplarının görevlendirildiği,
- Restorasyon ruhsatlarında mimarların yerine tüm meslek gruplarının görevlendirildiği,
- Bina türü inşaatlarında ise tüm meslek mensuplarının görevlendirildiği görülmektedir.

Ayrıca, “yeni yapı” ruhsatlarının toplam yapı ruhsatları içerisindeki oranı **%71** civarındadır.

KAT SAYISI	Elektrik Elektrik- Elektronik Mühendisi	İnşaat Mühendisi	Makina Mühendisi	Mimar	Tekniker Teknisyen Teknik Öğretmen	Ünvanı Tespit Edilemeyen	Genel Toplam
1	797	10079	1251	4650	3992	1604	22373
2	815	8747	1505	4707	4017	1694	21485
3	592	6012	1125	3572	1932	615	13848
4	406	4034	972	2252	1129	319	9112
5	431	4572	969	2622	861	270	9725
6	331	3773	743	2155	1	175	7178
7	154	1720	288	1034		114	3310
8	53	745	87	402		48	1335
9	50	628	61	293		27	1059
10	40	443	47	243		13	786
11	22	311	34	170		23	560
12	14	207	20	99		17	357
13	7	211	17	109		13	357
14	6	169	20	72		6	273
15	5	132	10	54		3	204
16	1	134	10	62		8	215
17	3	70	6	32		3	114
18	3	27	5	12			47
19		25	3	6			34
20		20	1	4			25
21		20		5			25
22	2	10	1	3			16
23		7		1			8
24		10	1	4			15
25		7		3		1	11
26		5		2			7
27		4		3			7
28		2		4			6
29		4		1			5
30		1					1
31		4					4
32	1	3		2		1	7
33		3		2			5
34		7					7
35		1		2			3
36		4					4
37		4					4
38		3					3
39		5					5
40				1		1	2
41		1		1			2
42		1					1
61		1					1
63		1					1
67						1	1

Katsız yapılar	108	1870	325	1009	242	67	3621
Genel Toplam	3841	44037	7501	23593	12174	5023	96169

Tablo 5 Kat Sayılarına Göre Yapı Ruhsatı Sayıları*

*1 Ocak 2020 ile 25 Aralık 2020 tarihleri arasında ülke çapındaki idarelerce düzenlenen yapı ruhsatlarındaki kat sayılarının unvana göre dağılımıdır. Diğer (775 Sayılı Gecekondu Kanunu), Diğer (Kaçak Yapı), Ek bina, İlave, Yeni yapı, Yeniden, Yenileme ruhsatlarının verisidir.

Bu tablo ile; inşaat mühendislerinin 63 katlı, mimarların 41 katlı, makina mühendislerinin 24 katlı, elektrik-elektronik mühendislerinin 32 katlı, tekniker/teknisyen/teknik öğretmenlerin 6 katlı yapılara kadar şantiye şefliği görevini üstlendikleri görülmektedir.

Ayrıca, kat sayısı "1 ve 2 olan" yapıların toplam yapı ruhsatları içerisindeki oranı %45 civarındadır.

KAT SAYISI	1	2	3	4	5	6-9	10-19	20+	Genel Toplam
ADANA	1689	1695	466	235	233	668	348	15	5349
ANKARA	3133	2399	1567	674	1014	1502	516	49	10854
ANTALYA	971	1277	786	532	430	439	42	0	4477
AYDIN	333	715	397	257	178	199	16	0	2095
BALIKESİR	446	833	487	426	282	167	11	0	2652
BURSA	1094	712	1266	770	624	440	57	3	4966
ÇANAKKALE	249	333	195	112	107	109	2	0	1107
DENİZLİ	589	455	439	275	143	133	6	0	2040
DİYARBAKIR	2673	664	347	331	499	1086	376	7	5983
ERZURUM	441	282	134	301	202	352	18	0	1730
ESKİŞEHİR	455	208	178	539	170	60	4	0	1614
GAZİANTEP	282	250	160	81	144	457	144	1	1519
HATAY	153	253	264	211	212	335	34	0	1462
İSTANBUL	294	555	563	555	1835	2376	547	81	6806
İZMİR	794	1613	1124	728	602	690	117	11	5679
KOCAELİ	1147	713	838	660	315	140	12	1	3826
KONYA	2201	1067	578	315	425	586	77	1	5250
MANİSA	470	426	275	288	327	156	13	0	1955
MERKEZ	147	125	69	24	29	166	48	0	608
MERSİN	443	846	234	135	169	213	101	6	2147
MUĞLA	566	1306	765	165	39	33	0	0	2874
SAKARYA	626	1134	934	248	153	27	4	0	3126
SAMSUN	744	1051	488	472	656	828	118	1	4358
TEKİRDAĞ	846	984	394	308	393	338	47	0	3310
TRABZON	249	522	381	193	229	579	69	0	2386
UŞAK	892	787	384	189	194	216	45	0	2707
VAN	446	280	135	88	121	587	11	0	1668
Genel Toplam	22373	21485	13848	9112	9725	12882	2947	177	92548

Tablo 6 Kat Sayılarına Göre Yapı Ruhsatı Sayılarının Şube Dağılımı*

*1 Ocak 2020 ile 25 Aralık 2020 tarihleri arasında ülke çapındaki idarelerce düzenlenen yapı ruhsatlarındaki kat sayılarının şubelere göre dağılımıdır. İsim değişikliği ruhsatları dahil değildir.

TAŞIYICI SİSTEM	Elektrik/Elektrik-Elektronik Mühendisi	İnşaat Mühendisi	Makina Mühendisi	Mimar	Tekniker Teknisyen Teknik Öğretmen	Ünvanı Tespit Edilemeyen	Genel Toplam
Diğer	31	691	77	215	88	58	1160
İskelet(Karkas)	41	669	111	273	412	236	1742
İskelet(Karkas) --> Ahşap	7	110	13	80	40	15	265
İskelet(Karkas) --> Betonarme	392	4690	734	2171	1844	722	10553
İskelet(Karkas) --> Betonarme --> Çerçevesi + Perdeli Sistem	1021	11583	1934	6364	1408	666	22976
İskelet(Karkas) --> Betonarme --> Çerçevesi Sistem	1736	19139	3550	11016	6011	2354	43806
İskelet(Karkas) --> Betonarme --> Perdeli Sistem	144	1902	289	1078	275	102	3790
İskelet(Karkas) --> Çelik	140	1324	254	602	340	213	2873
Karma	34	800	95	308	130	43	1410
Prefabrik	149	1858	217	855	466	280	3825
Yarı Prefabrik	4	95	5	40	15	9	168
Yığma(Kagir)	131	1027	206	521	1135	316	3336
Yok	1	42	4	21	5	3	76
(boş)	10	107	12	49	5	6	189
Genel Toplam	3841	44037	7501	23593	12174	5023	96169

Tablo 7 Taşıyıcı Sistemin Türüne Göre Sayılar*

*1 Ocak 2020 ile 25 Aralık 2020 tarihleri arasında ülke çapındaki idarelerce düzenlenen yapı ruhsatlarının türü sayıdır. İsim değişikliği ruhsatları dahil değildir

Bu tablo ile şantiye şefliğini üstlenebilen meslek mensuplarının tüm taşıyıcı sistem tiplerindeki yapılara ilişkin görev üstlendikleri anlaşılmaktadır.

Betonarme taşıyıcı sisteme sahip yapıların toplam yapı ruhsatları içerisindeki oranı %85 civarındadır. Tüm meslek gruplarının en fazla Betonarme-Çerçevesi Sistem türündeki yapıların şantiye şefliğini üstlendikleri anlaşılmaktadır.

YAPI SINIFI	Elektrik/Elektrik-Elektronik Mühendisi	İnşaat Mühendisi	Makina Mühendisi	Mimar	Tekniker Teknisyen Teknik Öğretmen	Ünvanı Tespit Edilemeyen	Genel Toplam
I. SINIF	70	849	121	480	218	115	1853
A	44	375	76	216	112	70	893
B	26	472	44	264	106	45	957
D		2	1				3
II. SINIF	390	6536	781	2767	875	602	11951
A	129	2121	350	1131	281	76	4088
B	130	1532	204	592	443	289	3190
C	131	2882	227	1044	151	237	4672
D		1					1
III. SINIF	2732	27995	5545	15347	11077	3796	66492
A	1239	12654	2158	6827	8180	2476	33534
B	1492	15336	3385	8518	2895	1318	32944
C	1	5	2	1	1		10
D				1	1	2	4
IV. SINIF	601	7936	1024	4645	4	422	14632
A	190	2670	279	1280		184	4603
B	350	3849	624	2647	4	154	7628
C	61	1411	121	714		84	2391
D		6		4			10
V. SINIF	48	721	30	354		88	1241
A	37	435	15	143		22	652
B	4	91	2	33		9	139
C		47		21		3	71
D	7	148	13	157		54	379
Genel Toplam	3841	44037	7501	23593	12174	5023	96169

Tablo 8 Yapı Sınıfı Grubuna Göre Yapı Ruhsatı Sayıları*

*1 Ocak 2020 ile 25 Aralık 2020 tarihleri arasında ülke çapındaki idarelerce düzenlenen yapı ruhsatlarında yapı sınıfı dağılımı verileridir. İsim değişikliği ruhsatları dahil değildir

Bu tablo ile; tekniker/teknisyen/teknik öğretmenlerin 4. Sınıf yapılara kadar, diğer meslek mensuplarının ise tüm yapı sınıfı gruplarında şantiye şefliği görevini üstlendikleri anlaşılmaktadır.

Ayrıca, "III. Sınıf "yapı grubunun toplam yapı ruhsatı içerisindeki oranı %69 civarındadır.

Sonuç

Ortaya konulan veriler ile Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik hükümleri karşılıklı incelenmiştir.

Topraklarının yüzde 93'ü aktif deprem kuşağı üzerinde bulunan Türkiye'de, güvenli yapı üretimi ve deprem nedeniyle oluşacak zararların asgariye indirilebilmesi için şantiye şefliği görevi kritik önemdedir. Yakın tarihimizde yaşanan depremlerin sonuçları bütün kamuoyunun malumudur.

Şantiye şefliği inşaatın her aşamasından ve her biriminden sorumlu olunması ve profesyonelce yapılması gereken ve sürekli şantiye alanında olmanın zorunlu olduğu bir mesleki faaliyettir. Yapı üretim sürecinde bu denli önemli bir görev olan şantiye şefliği konusunda gerek mevzuatta gerekse uygulamada birçok eksiklikler ve yanlışlıklar görülmektedir.

Sorumluluğu bu denli büyük olan bir mesleki faaliyette, bir kişinin aynı anda 30.000 m²'ye kadar 5 farklı yapım işinin şantiye şefliğini üstlenebilmesi mümkün değildir. Birden fazla yapım işi üstlenilmesi nedeniyle şantiye şefliği görevinin fiilen mevzuata ve çağımız gereklerine uygun yerine getirilmediği; dolayısıyla inşaat kalitesinde istenen seviyelere çıkılamadığı, güvensiz ve tekniğine uygunluğu şüpheli binaların inşasının artarak devam etmekte olduğu gün gibi ortadadır.

Raporda açıkça görülebileceği üzere yapı üretim sürecinin yöneticisi pozisyonunda olan şantiye şefliği alanı son derece kontrolsüz ve sorunludur. Mevcut durumda işin niteliği ile hiçbir alakası olmayan meslek gruplarının keyfi olarak şantiye şefliği görevini üstlenebildiği, hatta belirli bir kesimin şantiye şefliği görevini yürütecek meslek grubundan olup olmadığının dahi anlaşılamadığı sonucu can yakıcıdır. Elde edilen verilerden; Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin 3'üncü fıkrasında yer alan ve şantiye şefinin görevlendirilmesinde "yapım işinin konusu, niteliği, büyüklüğü ile özel ihtisas gerektirip gerektirmediği ve ilgili imalatların oranının" dikkate alınması gerektiğini bildiren hükmün uygulanmadığı ve şantiye şefliğinin görevlendirilmesinde idarelerin keyfi davrandığı tespit edilmiştir.

Raporda daha ayrıntılı karşılaştırmalı tablolarla görülebileceği gibi 2020 yılına ait yapı ruhsatı verilerine göre, toplam ruhsatlar içerisinde inşaat mühendisi üyelerimizin üstlendikleri şantiye şefliği oranı yüzde 45,8'dir. Oysa, elektrik tesisatı, mekanik tesisat, restorasyon ve elektrik ile mekanik tesisata ilişkin tadilat ruhsatları dışındaki yapı ruhsatlarında şantiye şefi olarak görevlendirilmesi gereken meslek grupları ilgili yönetmelikte tarif edilmektedir.

Şantiye şefinin uygun meslek mensubu olarak görevlendirilmemesinin yanı sıra, şantiye şefliği çalışma alanında; fiili olarak şantiye şefi bulundurmaksızın yapım işinin sürdürülmesi, mühendis asgari ücretinin veya önerilen ücretlerin alınamaması gibi sorunlar da bulunmaktadır.

Söz konusu sorunlardan bir diğeri de yapı ruhsatı düzenleme aşamasında şantiye şeflerinden Oda Kayıt Belgesi alınmayıp taahhütname ile işlem yapılmasıdır. Yapılan araştırmada Odamız üyesi olmadığı halde "inşaat mühendisi" unvanı ile sistemde yer alan şantiye şeflerine rastlanmıştır. Şantiye şeflerinden Oda Kayıt Belgesi alınmasına ilişkin genelge hükmü olmasına rağmen taahhütname ile yürütülen uygulama, gerçeğe aykırı beyanda bulunarak şantiye şefliği üstlenilmesinin önünü açmaktadır.

Yapılması Gereken Düzenleme Önerileri Aşağıda Verilmiştir:

- *İstisnai durumlar dışında, her şantiye şefi sadece bir şantiyede tam zamanlı olarak görevlendirilmelidir.*
- *Şantiye şefliğinin üstlenilmesinde; yapım işinin konusunun, niteliğinin, büyüklüğünün ve ilgili imalatların oranının dikkate alınması, keyfi uygulamaların sonlandırılması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.*

- Şantiye şefliği sürekli eğitime ve mesleki tecrübeye gereksinim duyan bir görevdir. Bu görevi yerine getirecek kişilerin ilgili meslek odalarınca verilen eğitimlere katılıp belgelendirilmeleri zorunlu tutulmalıdır.
- Gerçeğe aykırı beyanda bulunarak şantiye şefliği üstlenilmesinin önünü geçilmesi için şantiye şeflerinden Oda Kayıt Belgesi istenmelidir.
- Şantiye şefleri TMMOB tarafından belirlenen mühendislik asgari ücretinin altında çalıştırılmamalı, hak ve ücretleri yasal güvenceye alınmalıdır.

Tablolar Listesi

Tablo 1 Unvana Göre Yapı Ruhsatı Sayıları*	1
Tablo 2 Yapı Ruhsatlarında Kayıtlı Şantiye Şefi Sayıları*	1
Tablo 3 illere Göre Yapı Ruhsatı Sayıları*	3
Tablo 4 Türüne Göre Yapı Ruhsatı Sayıları*	3
Tablo 5 Kat Sayılarına Göre Yapı Ruhsatı Sayıları*	5
Tablo 6 Kat Sayılarına Göre Yapı Ruhsatı Sayılarının Şube Dağılımı*	5
Tablo 7 Taşıyıcı Sistemin Türüne Göre Sayılar*	6
Tablo 8 Yapı Sınıfı Grubuna Göre Yapı Ruhsatı Sayıları*	7